

Příspěvek HZS Pardubického kraje

obce - 12. díl

Havárie - chemické látky

1. K látkám výbušným a hořlavým patří zejména:

- metan, obsažený v zemím plynu, který se používá jako palivo (plynové kotle, sporáky)
- acetylen a vodík, který se uchovává v tlakových lahvích a používá při řezání a sváření kovů (spolu s kyslíkem)
- propan-butan, který se uchovává rovněž v tlakových lahvích, v kapalném stavu, a používá se v domácnosti i při turistice jako zdroj světla i tepla
- paliva pro motory automobilů (benzin, nafta), ethanol, lehké topné oleje
- rozpouštědla (toluen, aceton).

2. Látky jedovaté (toxické) se vyskytují ve všech skupenstvích. Při havárii s únikem toxických látek jsou největším nebezpečím látky plynné, v podobě plynu a par. Jsou člověkem nejen vdechovány, ale do těla se mohou dostat i pokožkou, zvukovody, ocnm1 spojivkami. K nejvýznamnějším jedovatým látkám, které se převážejí po území naší republiky ve stovkách tun, patří:

- chlor (využívá se nejen v chemickém průmyslu, ale i ve vodárnách a bazénech k desinfekci)
- amoniak (pro chladicí zařízení, např. na zimních stadionech)

Velmi jedovaté jsou také zplodiny hoření, které jsou velmi častým případem otrav a úmrtí a jsou mnohdy nebezpečnější než oheň sám. To se týká zplodin nedokonalého hoření, ale i dokonalého hoření, např. při spalování plastů, zapálení skládky pneumatik nebo při požáru. Kouř obsahuje například oxid uhelnatý, oxid uhlíčitý, chlorovodík, kyanovodík a další jedovaté i ultra jedovaté látky.

Rovněž chod motoru automobilu v uzavřené garáži je krajně nebezpečnou situací. Každý kouř obsahuje jedovaté zplodiny hoření. To platí i o výfukových plynech.

Co dělat při úniku nebezpečné chemické látky?

Opusťte ohrožený prostor a snažte se, aby se působení nebezpečné látky na vás a další osoby zastavilo nebo alespoň zmírnilo. Je-li potřeba, použijte improvizovanou ochranu dýchacích cest a povrchu těla.

- ihned po opuštění ohroženého prostoru zavolejte na linku tísňového volání 112
- v případě možnosti se pokuste přenést na čerstvý vzduch i osoby, které se nadýchaly nebezpečných látek a jsou v ohrožení života. Je-li potřeba, poskytněte jim první pomoc
- nezvládnete-li někomu pomoci sami, zavolejte si pomoc na čísle 155. Dbejte na to, abyste se sami nedostali do ohrožení života
- nezapomeňte, že se chemikálie zpravidla uchyty i na oděvu, kůži, vlasech a pod nehty. Mohly by tak způsobit komplikace i po opuštění zasaženého místa. Je proto důležité ihned svléct oblečení a pořádně se umýt (při mytí nepoužívejte kartáč! - tak by se chemikálie dostaly rychleji do krevního oběhu)
- preventivně vyhledejte lékařské ošetření, i pokud nepociťujete známky otravy

Záchranářům poskytněte informaci o tom, jak k nehodě došlo, jak se cítíte a jak celý případ probíhal. Tak budou snáze moci určit, o jakou látku se jednalo a jaký zvolit postup.

Připravil a zpracoval:

nrap. Oldřich Smetana, HZS Pardubického kraje, Územní odbor Chrudim pracoviště prevence, ochrany obyvatelstva a krizového řízení, tel.: 950 581 159 e-mail: oldrich.smetana@pak.izscr.cz